

สมรรถนะการวิจัย : ตัวช่วยครูไทยพัฒนาผู้เรียน**RESEARCH COMPETENCY: AS A KEY FACTOR FOR ENHANCING THAI TEACHERS' ABILITY IN LEARNER DEVELOPMENT.**บุญทรภิก ศรีบุญเรือง¹ วงศ์วิศว์ หมื่นเทพ², ตระกูล จิตวัฒนากร³นักศึกษาระดับปริญญาเอก¹, อาจารย์ที่ปรึกษา สาขาการพัฒนารุทกิจและทุนมนุษย์ คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ^{2,3}Boontharik Sriboonruang¹Wongwit Muemthep², Trakul Chiwattanakorn³PhD. Student in Business and Human Capital Development¹, Advisor, Faculty of Liberal Arts¹,North Bangkok University^{2,3}Corresponding Author E-mail: caty990bs@gmail.com¹

(Received : August 12, 2025; Edit : August 30, 2025; accepted : September 5, 2025)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการวิจัยของครู บทบาทของครูในฐานะนักวิจัย และนำเสนอแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะดังกล่าวเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยบทความนี้เขียนขึ้นจากการสังเคราะห์วรรณกรรมและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสมรรถนะทางการวิจัย เป็นความสามารถของบุคคลในการดำเนินการวิจัยให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่สมรรถนะทางการวิจัย มีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ประกอบด้วยสมรรถนะด้านความรู้ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านเจตคติ สมรรถนะการวิจัยของครูผู้สอน มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นอย่างมาก ทั้งในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สมรรถนะทางการวิจัยที่มีในตัวครู จะสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การวิจัยมาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละกลุ่มที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน เช่น มีการค้นหาวิธีสอนที่ดีขึ้น จัดหาวัตกรรมการใช้ในการสอน นำวิจัยมาใช้ในการวิเคราะห์ผู้เรียน วิเคราะห์ผลการเรียน ประเมินผลการเรียน รวมทั้งวิเคราะห์ประสิทธิภาพการสอนของครู เพื่อการพัฒนาและแก้ปัญหาขณะจัดการเรียนการสอน มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์หรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากการให้ความรู้ การฝึกทักษะเชิงปฏิบัติการ และการสร้างเจตคติที่ดีในเรื่องการวิจัยให้กับครูแล้ว นโยบายจากผู้บังคับบัญชาหรือจากหน่วยงานต้นสังกัด ที่กำหนดให้ใช้ผลงานวิจัยเป็นองค์ประกอบหนึ่งของการเลื่อนเงินเดือนและการขอมีหรือขอเลื่อนวิทยฐานะ จะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สนับสนุนให้ครูหันมาวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: สมรรถนะ, สมรรถนะการวิจัย, คุณภาพผู้เรียน

This academic article aims to highlight the importance of teachers' research competencies, their role as researchers, and propose strategies to enhance these competencies to improve student quality. The article synthesizes relevant literature and academic documents. Research competency refers to an individual's ability to successfully conduct effective research and comprises three main components: knowledge competency, skills competency, and attitude competency. Teachers' research competencies significantly impact student development, problem-solving, and quality enhancement. Such competencies enable teachers to design teaching activities that apply research to improve instructional processes or address classroom issues tailored to diverse learner needs. Examples include finding better teaching methods, integrating innovative teaching tools, employing research for learner analysis, evaluating learning outcomes, and assessing teaching effectiveness for continual improvement. Besides providing knowledge, practical skill training, and fostering positive research attitudes among teachers, supportive policies from supervisors or educational agencies—such as using research output in salary promotion and professional advancement decisions—serve as additional motivators for teachers to engage in research aimed at improving student quality.

Keywords: competency, Research competency, Student quality

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 30 กำหนดให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา และมาตรา 24 (5) ที่ระบุว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน นอกจากนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้เน้นความสำคัญของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยนำกระบวนการวิจัยมาเป็นตัวช่วย ซึ่งครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะทางการวิจัยจึงจะสามารถนำการวิจัยมาใช้เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์และพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

การวิจัยทางการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ช่วยให้ผู้สอนทราบผลการจัดการเรียนการสอน หาแนวทางแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ วิไลวรรณ จันน์น้ำใส (2555) ที่ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30 ผลการวิจัยพบว่าครูมีทัศนคติต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงสุด 3 ลำดับ ได้แก่ การวิจัยในชั้นเรียน สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.52 รองลงมาได้แก่ ผลการวิจัยในชั้นเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง $\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.55 และการวิจัยช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูให้ดีขึ้น $\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.55 ตามลำดับ ดังนั้น การส่งเสริมการวิจัยในภาคการศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการบรรลุเป้าหมายของแผนการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมของคนไทยในการเผชิญกับความท้าทายของศตวรรษที่ 21 และเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีโลก (ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2568–2570, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2568)

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับครูทุกคน เพราะการวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยครูในการพัฒนาหลักสูตร ค้นหาวิธีสอนใหม่ๆ ค้นพบสื่อและนวัตกรรมการสอนใหม่ๆ ตลอดจนรูปแบบการวัดและประเมินผลใหม่ ที่มีความหลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน และการที่ครูจะดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ครูผู้สอนต้องมีความรู้

ความเข้าใจ และมีทักษะในด้านการทำวิจัย หรือมีสมรรถนะทางการวิจัย การพัฒนาครุภัณฑ์การวิจัยในชั้นเรียนที่ผ่านมาไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะวิธีการพัฒนาครุภัณฑ์ส่วนมากไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการในการปฏิบัติงานจริงของครู และตัวครูผู้สอนเองยังคงประสบปัญหาในด้านการวิจัยในชั้นเรียนหลายเรื่อง เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพัฒนาสมรรถนะทางการวิจัยให้กับครู ดังนั้น บทความนี้จะนำเสนอเนื้อหาครอบคลุมตั้งแต่ความหมายและความสำคัญของสมรรถนะการวิจัย องค์ประกอบและการประเมินสมรรถนะการวิจัยของครู บทบาทของครูในฐานะนักวิจัยสมรรถนะการวิจัยกับการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยครู

สมรรถนะการวิจัย

สมรรถนะมีความสำคัญเป็นอย่างมากในปัจจุบัน ในมุมของการแข่งขัน ทำให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารจัดการ และการพัฒนาด้านสมรรถนะของบุคลากรภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุผลที่ว่าถ้าหากสามารถเพิ่มสมรรถนะด้านต่าง ๆ ของบุคลากรภายในองค์กรได้ จะส่งผลให้การปฏิบัติงานของบุคลากรมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของสมรรถนะได้ ดังนี้ 1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) หมายถึง คุณลักษณะซึ่งสะท้อนลักษณะพฤติกรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ร่วมกันในกลุ่มข้าราชการพลเรือนทั้งระบบ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมายและภารกิจตามวิสัยทัศน์ขององค์กรได้ 2. สมรรถนะประจำหน้าที่ หรือสมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) หมายถึง คุณลักษณะที่กำหนดไว้สำหรับแต่ละสาขาวิชาชีพ หรือวิชาชีพเฉพาะ ที่แสดงให้เห็นถึง ความรู้ ทักษะ ความสามารถของบุคคลที่ปฏิบัติงานประจำ เพื่อให้งานสำเร็จและได้ผลลัพธ์ตามที่องค์กรต้องการ เช่น สมรรถนะการวิจัย ก็เป็นส่วนหนึ่งของสมรรถนะประจำสายงาน ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน (Analysis & Synthesis & Classroom Research) (จอมภักดิ์ จันทะศักดิ์, 2561; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553)

สมรรถนะการวิจัย (Research Competency) ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมรรถนะการวิจัย เป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรม ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของบุคคล หรือความสามารถที่บุคคลพึงมี ในการดำเนินงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะและคุณลักษณะเฉพาะที่จำเป็นสำหรับการวางแผน ตั้งแต่ขั้นตอน การตั้งปัญหา การออกแบบวิจัย การดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอและการเผยแพร่ผลงานวิจัยอย่างมีจริยธรรมและความรับผิดชอบ รวมไปถึงความสามารถหรือทักษะที่ตนได้ฝึกฝนและปฏิบัติมาอย่างเชี่ยวชาญ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถนำออกมาใช้เพื่อปฏิบัติงานวิจัยในสาขาของตนเองหรือที่ตนเองรับผิดชอบได้จนเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายและแผนงานที่ตนตั้งไว้ ทั้งนี้ผลงานดังกล่าวสามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือสามารถเพิ่มพูนความรู้ในสาขาของตนและเกิดผลกระทบต่อสังคมได้อย่างแท้จริง (ชูชัย สมितिไกร, 2552; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2553; ปิยวรรณ บุญเพ็ญ และคณะ, 2561; พัชราภรณ์ ลาภานันท์, 2564) ในมุมมองของนักการศึกษาต่างประเทศ สมรรถนะการวิจัยเป็นผลรวมของคุณลักษณะด้านความรู้ ศักยภาพ ทักษะ และทัศนคติ หรือความสามารถที่บุคคลควรมี ที่ทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลประสบความสำเร็จในการทำงานหรือดำเนินการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ (American Educational Research Association, 2006)

สรุปได้ว่าสมรรถนะการวิจัย คือ ความสามารถของบุคคลในการดำเนินการวิจัยให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครอบคลุมการบูรณาการของ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่เอื้อต่อการวิจัย การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยช่วยส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและสร้างนวัตกรรมที่ตอบโจทย์บริบททั้งในระดับท้องถิ่นและสากล โดยเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้ การแข่งขัน และการพัฒนาที่ยั่งยืนในโลกยุคใหม่

สมรรถนะการวิจัยมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในหลายด้าน เช่น สมรรถนะการวิจัยช่วยสร้างองค์ความรู้ใหม่และนวัตกรรม ซึ่งการวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ใหม่และนวัตกรรม ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศและสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge-based economy) ประเทศที่พัฒนาแล้วจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2551; Böttcher and Thiel, 2018; Quesada-Pallarès C, Marrs S

and Martínez-Fernández JR, 2022) ช่วยให้เกิดการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาและนวัตกรรมท้องถิ่น ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ สร้างประโยชน์ทั้งในเชิงพาณิชย์และสาธารณะ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556; ภาณีดา ชูช่วยสุวรรณ, 2562) ช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การที่ประเทศมีบุคลากรที่มีสมรรถนะการวิจัยสูง ช่วยให้ประเทศสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ดีขึ้น ทั้งด้านวิชาการและเศรษฐกิจ (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2551; Böttcher and Thiel, 2018) ช่วยให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยที่มีสมรรถนะสูงจะช่วยให้สามารถใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง (ภาณีดา ชูช่วยสุวรรณ, 2562) ช่วยพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา ผู้ที่มีสมรรถนะการวิจัยจะมีทักษะคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญสำหรับการทำงานในทุกสาขา ที่ต้องเผชิญกับความท้าทายและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (Quesada-Pallarès C, Marrs S and Martínez-Fernández JR, 2022; สุขชาติ สมสำราญ, 2024) ช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันทั้งในและต่างประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556) และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมโดยรวม ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมโดยรวม (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2551; พัชรภรณ์ พิลาสมบัติ และดวงกมล จงเจริญ, 2565)

สรุปได้ว่าสมรรถนะการวิจัยมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศและเศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge-based economy) ช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในเวทีโลก ทั้งด้านวิชาการและเศรษฐกิจ ส่งเสริมทักษะคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ช่วยให้เกิดการพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาและนวัตกรรมท้องถิ่นที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ สร้างประโยชน์ทั้งในเชิงพาณิชย์และสาธารณะ และช่วยสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันทั้งในและต่างประเทศ

สมรรถนะการวิจัยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ที่นักวิจัยจำเป็นต้องพัฒนาอย่างสมดุลเพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพและตอบโจทย์สังคมในยุคปัจจุบันได้แก่ 1) ด้านความรู้ นักวิจัยควรมีความรู้ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับนโยบายของรัฐ ตลอดจนเข้าใจโครงสร้างและหน้าที่ของคณะหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย รวมถึงต้องมีความรู้ด้านกฎหมายและจริยธรรมการวิจัย เพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับกรอบกติกาทางวิชาการและสังคม 2) ด้านทักษะทักษะสำคัญที่จำเป็นสำหรับนักวิจัยในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ทักษะพื้นฐาน เช่น การเขียน การนำเสนอรายงาน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะเฉพาะทาง เช่น การสื่อสาร การวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การใช้คอมพิวเตอร์ และการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการจัดการข้อมูล เช่น การเข้าใจข้อมูลเชิงลึก และการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ 3) ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือเจตคติ นักวิจัยควรมีประสบการณ์ในการทำวิจัย โดยเฉพาะในบริบทของชุมชนหรือมหาวิทยาลัยที่เน้นการวิจัย มีทัศนคติที่ดีต่อการวิจัย มีความสามารถในการปรับตัว และตระหนักถึงคุณค่าของการสร้างองค์ความรู้เพื่อประโยชน์ต่อสังคม (Knight, Moore, and Coperthwaite, 1999; Paulson, 2001)

สมรรถนะการวิจัยของครู

สมรรถนะการวิจัยของครู เป็นความสามารถของครูในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลการวิจัยมาใช้แก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (Thephussadin Na Ayuthaya, 2011) โดยครูที่มีสมรรถนะด้านการวิจัยจะสามารถวางแผนและออกแบบการวิจัยในบริบทของตนเอง ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อของผู้เรียน รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมและวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน (Suksai, 2018) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนบทบาทครูจากผู้สอนแบบเดิม ไปสู่ครูนักวิจัยที่มีความเชี่ยวชาญและเข้าใจลึกซึ้งในเนื้อหาที่สอน (Kritsada Krudthong, 2008) สมรรถนะการวิจัยเป็นความสามารถในการดำเนินการวิจัยให้ประสบความสำเร็จ โดยครอบคลุมถึงเงื่อนไขและปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานวิจัย ซึ่งแสดงถึงการบูรณาการความรู้ ทักษะ และ เจตคติของผู้วิจัย (ปิยวรรณ บุญเพ็ญ และคณะ, 2561) และเป็นความสามารถพื้นฐานของนักวิจัยในการผลิตหรือสร้างสรรค์ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของ

สังคม โดยสมรรถนะดังกล่าวเป็นคุณลักษณะสำคัญที่นักวิจัยควรมี เพื่อการดำเนินงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ (วิโรจน์ หมิ่นเทพ, 2561)

ความสำคัญของสมรรถนะวิจัยของครู

สมรรถนะการวิจัยของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยช่วยครูให้สามารถสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน และการพัฒนาวิชาชีพครู ครูที่มีสมรรถนะการวิจัยสูงจะสามารถนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอน และปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาโดยรวม พัทธภรณ์ พิลาสมบัติ และดวงกมล จงเจริญ, 2565) การมีสมรรถนะด้านการวิจัยยังช่วยส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนและกระบวนการวิจัย สามารถนำผลการวิจัยไปปรับปรุงวิธีการสอนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (Thephussadin Na Ayuthaya, 2011) ช่วยให้ผู้ครูสามารถวางแผนและดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงพัฒนานวัตกรรมและวิธีการสอนใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน (Suksai, 2018) ช่วยให้ผู้ครูสามารถแก้ไขปัญหาและปรับปรุงการเรียนการสอนตามบริบทจริงในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Thephussadin Na Ayuthaya, 2011) ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาวัตกรรมการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน และสภาพแวดล้อม (Wongwanich, 2012) ทำให้ครูมีความชำนาญและเป็นผู้นำที่สามารถถ่ายทอดและแนะนำครูคนอื่น ๆ ได้ (Kritsada Krudthong, 2008) ช่วยพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่องและมีอาชีพ (Suksai, 2018) ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพและพัฒนาศักยภาพได้เต็มที่ตามเป้าหมายการเรียนรู้ (Thephussadin Na Ayuthaya, 2011) สมรรถนะการวิจัยเป็นทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21 ในระดับสากล สมรรถนะการวิจัยถูกจัดเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญของศตวรรษที่ 21 ที่ช่วยให้บุคคลสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงและความซับซ้อนของโลกยุคใหม่ (Quesada-Pallarès C, Marrs S and Martínez-Fernández JR, 2022) และที่สำคัญไม่แพ้กัน สมรรถนะการวิจัยเป็นเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพและความก้าวหน้าในสายงานบุคลากรที่มีสมรรถนะการวิจัยสูงจะมีโอกาสก้าวหน้าในสายงานมากขึ้น และสามารถเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กร (Rebecca Morris, 2024)

องค์ประกอบของสมรรถนะการวิจัย

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการวิจัยของครูทั้งภายในและภายนอกประเทศ พบว่าสมรรถนะการวิจัยของครูหรือสมรรถนะการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของครูที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยครูเป็นผู้วิจัยและนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาในชั้นเรียนของตนอย่างเป็นระบบ แบ่งออกเป็น 3 ด้านได้แก่

สมรรถนะด้านความรู้ในการวิจัยของครู หมายถึง ความรู้ที่ครูต้องมีเพื่อให้สามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมความรู้เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย เช่น การกำหนดปัญหาวิจัย การตั้งวัตถุประสงค์ การออกแบบการวิจัย การพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงความรู้เฉพาะเรื่องหรือเนื้อหาที่ทำการวิจัย ความรู้ทางสถิติ ความสามารถในการตั้งคำถามวิจัยและเลือกเครื่องมือเก็บข้อมูลที่เหมาะสม ความรู้ในการสืบค้นข้อมูล และความรู้ด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยครูสามารถเรียนรู้ความรู้เหล่านี้ได้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น เอกสารงานวิจัยที่ผ่านมา การสังสมประสบการณ์ของตนเองและผู้อื่น รวมถึงการฝึกอบรมและการปฏิบัติจริงในชั้นเรียน นอกจากนี้ครูต้องมีความสามารถในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลวิจัย รวมถึงถ่ายทอดความรู้สู่ผู้อื่นได้ (วิโรจน์ หมิ่นเทพ, 2561; สุภาวดี จันทร์ดิษฐ์, 2562; ภาณิดา ชูช่วยสุวรรณ, 2562; จิราพร สุวรรณสารคุณ, 2021) ความรู้เหล่านี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถผลิตผลงานวิจัยที่มีคุณภาพและนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (Wirote Yimklib, 2023)

สมรรถนะด้านทักษะการวิจัยของครู หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติและดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทักษะสำคัญหลายด้าน เช่น การออกแบบการวิจัยและการเลือกเครื่องมือเก็บข้อมูลที่เหมาะสม ทักษะปฏิบัติด้านวิธีวิทยาการวิจัย เช่น การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงสถิติและเชิงคุณภาพ ทักษะการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและ

เทคโนโลยีสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ทักษะด้านภาษาในการเขียนรายงานและเผยแพร่ผลงานวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนานวัตกรรมในชั้นเรียน ทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ การสะท้อนผลและพัฒนางานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ทักษะเหล่านี้ช่วยให้ครูสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ พัฒนานวัตกรรม และนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิโรจน์ หมื่นเทพ, 2561; Wirote Yimklib, 2023; ภณิดา ชูช่วยสุวรรณ, 2562; จิราพร สุวรรณสารคุณ, 2021)

สมรรถนะด้านเจตคติในการวิจัยของครู หมายถึง ความรู้สึก ทศนคติ และความคิดเห็นที่ดีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน ครอบคลุมการเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการวิจัย และความตั้งใจจริงในการทำวิจัย ความรับผิดชอบต่องานวิจัย จรรยาบรรณนักวิจัย และแรงจูงใจในการพัฒนางานวิจัย คุณลักษณะเหล่านี้เป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญที่ทำให้ครูมีความมุ่งมั่น ทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ (วิโรจน์ หมื่นเทพ, 2561; Wirote Yimklib, 2023; ภณิดา ชูช่วยสุวรรณ, 2562) นอกจากนี้ยังพบว่า เจตคติที่ดีช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความอดทนในการทำวิจัย รวมถึงการเปิดใจรับฟังความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การวิจัยในชั้นเรียนประสบความสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนที่เป็นระบบ (สุทธิพงษ์ บุญผดุง, 2557; ชนะศึก โพธิ์นอก, 2563)

จากสมรรถนะการวิจัยทั้ง 3 องค์ประกอบ ถือว่าเป็นสมรรถนะที่สำคัญที่มีส่วนช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะครูที่มีสมรรถนะการวิจัยจะสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปรับปรุงผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายได้เต็มศักยภาพและตรงตามวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของครูจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ครูสามารถรับมือกับความท้าทายของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง (วิโรจน์ หมื่นเทพ, 2561 ;Suksai, 2018)

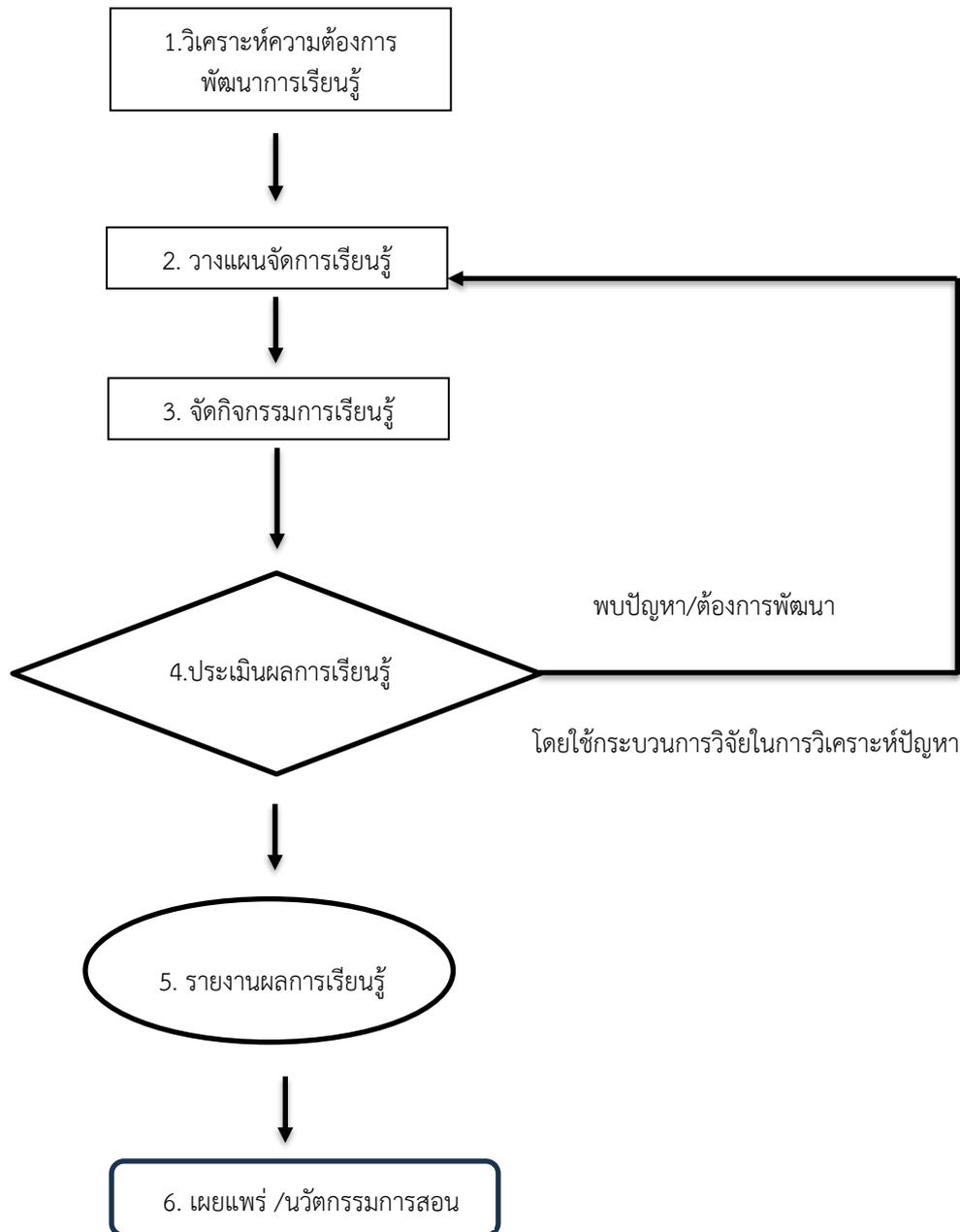
การประเมินสมรรถนะการวิจัยของครู

การประเมินสมรรถนะการวิจัยของครูสามารถใช้เครื่องมือและวิธีการได้หลากหลายรูปแบบ เพื่อวัดทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน โดยวิธีการประเมินที่พบในงานวิจัย และเอกสารวิชาการที่สำคัญ มีดังนี้

1. แบบประเมินพฤติกรรมและทักษะการวิจัย ใช้สังเกตและประเมินพฤติกรรมการทำงานวิจัยจริงของครู เช่น การตั้งคำถามวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ผล และการนำเสนอผลงาน (ชนะศึก โพธิ์นอก, 2563)
2. แบบสอบถามสมรรถนะการวิจัย ใช้วัดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติของครูที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เช่น แบบสอบถามที่มีมาตรฐานความเชื่อมั่นสูง เพื่อประเมินความรู้ด้านระเบียบวิธีวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำผลวิจัยไปใช้พัฒนา (ราชภัฏอุบลราชธานี, 2557)
3. การสัมภาษณ์และสอบถามผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบการประเมินสมรรถนะ รวมถึงการสะท้อนปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถนะของครู (ราชภัฏอุบลราชธานี, 2557)
4. การประเมินโดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน กำหนดเกณฑ์ประเมินชัดเจน เช่น ด้านการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม และการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้การประเมินมีความแม่นยำและเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)
5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ ใช้สถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที เพื่อวิเคราะห์ผลการประเมินและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือ (ราชภัฏอุบลราชธานี, 2557)
6. การประเมินความเหมาะสมและความพึงพอใจ ประเมินความพึงพอใจและความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินจากผู้ใช้งาน เช่น ครูและผู้บริหาร (ชนะศึก โพธิ์นอก, 2563)
7. การประเมินสมรรถนะผ่านการปฏิบัติจริง ประเมินจากผลงานวิจัยที่ครูได้ดำเนินการจริงในชั้นเรียน เช่น รายงานวิจัย การนำเสนอผลงาน และการนำผลวิจัยไปใช้พัฒนาการเรียนการสอน (ราชภัฏอุบลราชธานี, 2557)

บทบาทของครูในฐานะนักวิจัย

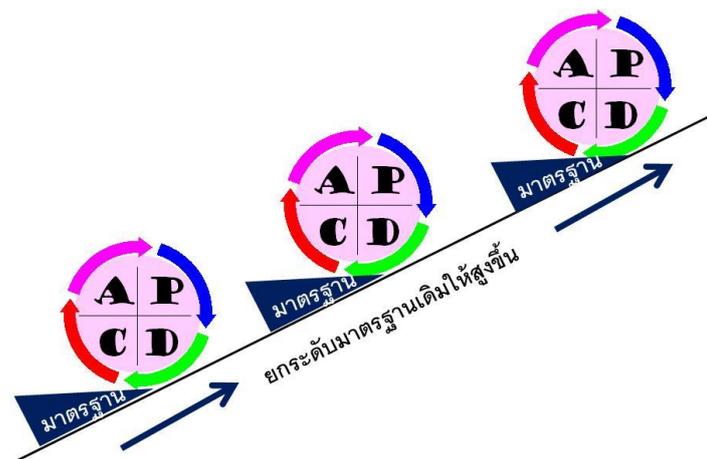
ซึ่งเมื่อครูได้รับการพัฒนา หรือมีสมรรถนะทางการวิจัยทั้ง 3 ด้านแล้ว ครูจะสามารถนำสมรรถนะการวิจัยมาใช้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เริ่มด้วยการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ตามความแตกต่างระหว่างกลุ่มของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน รวมถึงใช้รูปแบบวิธีการวัดผลประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับตัวชี้วัดระหว่างทาง ตัวชี้วัดปลายทาง หากเกิดปัญหาในการจัดการเรียนการสอน จะนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อแก้ไขและพัฒนา แล้วเข้าสู่กระบวนการวางแผนจัดการเรียนรู้หรือพัฒนาการเรียนรู้อีกต่อไป หากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อิง (รูปแบบการจัดการเรียนรู้) การวัดผลประเมินผลสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้ตามเป้าประสงค์หรือสูงกว่าเป้าประสงค์ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อิงรูปแบบนั้นก็จะเข้าสู่ขั้นตอนการรายงานและนำออกเผยแพร่เป็นรูปแบบการสอน หรือนวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เป็นแบบอย่าง เพื่อให้ผู้ที่สนใจสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนของแต่ละบุคคลในแต่ละรายวิชาต่อไป จากการศึกษาการนำการวิจัยเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน สามารถเขียนแสดงขั้นตอนได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน

ที่มา : พัฒนาขึ้นตามแนวทางการบริหารจัดการตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการวิจัยในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการศึกษาและพัฒนา ผลที่เกิดขึ้นนั้นจะมีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นวงจรต่อเนื่องกันไปตลอด เทียบได้กับวงจรคุณภาพเดมมิง (Deming Cycle) หรือวงจร PDCA เพราะการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการเรียนการสอนย่อมไม่มีสิ้นสุด การเรียนการสอนปกติจะมีปัญหาใหม่เกิดขึ้นเสมอ หรือไม่ก็เป็นความพยายามของครูผู้สอนที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปอีก โดยผลของการวิจัยจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียนและการปรับปรุงพัฒนาจึงเกี่ยวเนื่องติดต่อกันไปเป็นวงรอบหรือวงจรแบบไม่มีสิ้นสุด ดังแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แสดง วงจร PDCA กับการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ที่มา: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (สุธาสนี โปธิจันทร์, 2558)

ถึงแม้จะทราบกันดีอยู่แล้วว่า วิจัยในชั้นเรียนเป็นตัวช่วยให้ครูพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แต่ปัจจุบัน พบว่า ครูยังทำวิจัยน้อยและไม่สอดคล้องกับการจัดการศึกษา การที่ครูผู้สอนจำนวนมากไม่ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีปัจจัยสำคัญหลายประการดังนี้ 1) ขาดความรู้และความเข้าใจเรื่องงานวิจัย มีข้อจำกัดด้านทักษะและความเข้าใจในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ขาดทักษะในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาและนำประเด็นปัญหาสู่การทำวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งหลักสูตรการผลิตครูส่วนใหญ่ยังคงเน้นศาสตร์การสอนมากกว่าหลักการวิจัย ส่งผลให้ครูมีทักษะทางการวิจัยไม่เพียงพอสำหรับบริบทจริงในโรงเรียน 2) ไม่มีเวลาและภาระงานมาก ครูมีภาระการสอนและงานธุรการที่ต้องรับผิดชอบสูง ทำให้ไม่มีเวลาสำหรับการวิจัยในชั้นเรียนอย่างเต็มที่ และกิจกรรมวิจัยมักถูกแยกส่วนจากการสอน อีกทั้งงานประจำที่มากเกินไปก่อให้เกิดข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากรในการวิจัย 3) มุมมองและทัศนคติที่ไม่เห็นคุณค่าของการวิจัย ครูบางคนเห็นว่าการวิจัยเป็นเรื่องยุ่งยาก ซับซ้อน หรือมองว่าต้องใช้ทักษะระดับสูง และอาจไม่ตระหนักถึงประโยชน์โดยตรงกับตนเองและผู้เรียน เกิดทัศนคติทางลบและความท้อถอย เมื่อทำวิจัยแล้วรู้สึกว่ายากหรือไม่ประสบผลสำเร็จ 4) ขาดการสนับสนุนและขาดทรัพยากร ขาดที่เลี้ยงหรือผู้ให้คำแนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดเอกสารตัวอย่างงานวิจัยหรือแหล่งสืบค้นข้อมูลที่น่าไปใช้เป็นแนวทาง รวมทั้งการขาดงบประมาณ ครูให้ความสำคัญกับการอบรมหรือประกวดผลงานมากกว่าการวิจัยที่พัฒนาเด็กจริงๆ 5) มุมมองที่จำกัดเกี่ยวกับการวิจัย ครูบางคนมองว่าการวิจัยเป็นหน้าที่ของนักวิชาการหรืออาจารย์มหาวิทยาลัย ไม่ใช่บทบาทของครูในโรงเรียน จึงไม่เห็นความสำคัญของการทำวิจัยในชั้นเรียน 6) ระบบประเมินผลและแรงจูงใจที่ไม่ต่อเนื่อง บางครั้งการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นเพียงกิจกรรมเฉพาะกิจ เช่น เพื่อการเลื่อนตำแหน่ง มิใช่เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนจริง จึงขาดความต่อเนื่องและยั่งยืน เมื่อตอบสนองเงื่อนไขการประเมินแล้ว ครูจำนวนหนึ่งอาจหยุดการดำเนินงานวิจัย ขาดแรงจูงใจต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (อัศวิชช์ เชิญทอง, 2564; ภัทรพร เกษสังข์, 2559; สุวิมล ว่องวานิช, 2560; ไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2561; สมศักดิ์ ภูวิภาดาวัฒน์, 2562; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ดังนั้นในการทำวิจัยของครูควรมาจากการศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้นในห้องเรียนหรือในโรงเรียน แล้วจึงวางแผนจัดการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน ควบคู่กับการทำวิจัยเพื่อแก้ปัญหา/พัฒนาการจัดการเรียนการสอน นำกระบวนการวิจัยไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน จึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

สมรรถนะการวิจัยกับการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มักกระทำควบคู่ไปกับกระบวนการวิจัย ซึ่งครูที่มีสมรรถนะทางการวิจัย จะสามารถนำกระบวนการวิจัยมาเป็นตัวช่วยหลักในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่นักการศึกษาทั้งในและต่างประเทศได้กล่าวไว้ว่า 1) การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูระบุและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อันตรงจุด การวิจัยในชั้นเรียน (Action Research) ช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนการสอน เช่น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ หรือขาดความสนใจในการเรียน และสามารถออกแบบแนวทางการแก้ไขที่เหมาะสมได้ 2) ส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การทำวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูได้ทดลองและปรับปรุงวิธีการสอนตามหลักฐานที่ได้จากการสังเกต วิเคราะห์ และสะท้อนผล ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น 3) พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาของนักเรียน กระบวนการ วิจัยในชั้นเรียนสามารถออกแบบให้ส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ปัญหาของนักเรียนได้ เช่น การใช้วิธีสอนแบบ Active Learning หรือ Problem-Based Learning ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมและเกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง 4) สนับสนุนการเรียนรู้แบบเฉพาะบุคคล (Personalized Learning) การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูสามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน โดยใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลการเรียนของนักเรียน 5) ส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพครู ครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียนจะมีแนวคิดเชิงพัฒนา (Growth Mindset) และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนร่วมงานเพื่อพัฒนาการสอนร่วมกัน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาทั้งระบบโรงเรียน (Mertler, 2019; McNiff and Whitehead, 2011; Sagor, 2011; Johnson, 2019; Zeichner and Noffke, 2001) ในมุมมองของนักการศึกษาไทยการวิจัยในชั้นเรียนสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนได้ดังนี้ 1) ช่วยให้ผู้ครูสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ การวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ครูสามารถตรวจสอบปัญหาการเรียนรู้อันตรงจุดของผู้เรียนผ่านการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์สาเหตุ จากนั้นจึงออกแบบแนวทางการปรับปรุงการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน 2) พัฒนาวัดกรรมและรูปแบบการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียน เน้นว่าการวิจัยในชั้นเรียนทำให้ครูสามารถทดลองและปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอน เช่น การใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม การบูรณาการเทคโนโลยี และการใช้กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการเรียนรู้อันตรงจุดของนักเรียน 3) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต การวิจัยในชั้นเรียนช่วยให้ครูออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง เน้นการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริง 4) เป็นกระบวนการ พัฒนาศักยภาพและสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโรงเรียน การทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นวิธีหนึ่งซึ่งช่วยให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านกระบวนการสะท้อนคิด (Reflective Practice) การใช้กระบวนการวิจัยทำให้ครูสามารถปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการวิจัยช่วยให้ครูสามารถวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้อันตรงจุดของผู้เรียนอย่างละเอียด วางแผนแก้ไข ปัญหา ทดลองใช้แนวคิดหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในบริบทจริง และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันภายในโรงเรียน โดยครูสามารถแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อปรับปรุงคุณภาพ การสอนร่วมกัน ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยมุ่งหวังเพื่อแก้ปัญหา ยกระดับคุณภาพการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ (ทีศนา แชมมณี, 2563; ไพฑูรย์ สีนลรัตน์, 2561; สมศักดิ์ ภูวิภาดาวัฒน์, 2562; สุวิมล ว่องวานิช, 2560; Chochu and Buasuwan, 2020)

จะเห็นได้ว่าสมรรถนะการวิจัยของครู จะถูกถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน หรือพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หรือวิจัยในชั้นเรียน ที่เราเคยได้ยินกัน ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงความหมายของคุณภาพผู้เรียนว่า คือ การที่ผู้เรียนมีความสามารถตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรม สามารถปฏิบัติงานหรือดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสังคม (พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2554; ภัคพร บุญเกล้า, 2555; วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด, 2559; กลองกรณ์ จ้าวตระกูล, 2561) นอกจากนี้ คุณภาพผู้เรียนยังหมายถึง การมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น คนเก่ง คนดี มีทักษะทางสังคม มีความรู้ ความสามารถ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ดี มีความสุขในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข มีทักษะชีวิต ใช้ความรู้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม (พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, 2554; สำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษา, 2563) รวมถึงการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับที่ดี และสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (กรมส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2562) นอกจากนี้ คุณภาพผู้เรียนยังสะท้อนถึงผลลัพธ์ของกระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและคุณภาพการสอนของครู ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพและคุณลักษณะที่เหมาะสมตามความต้องการของสังคม (กลองกรณ์ จ้าวตระกูล, 2561)

สรุปได้ว่าคุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นผลสะท้อนมาจากประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนของครู ครูที่มีสมรรถนะการวิจัยจะสามารถนำกระบวนการ วิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ประกอบกับคุณภาพของการบริหารจัดการของสถานศึกษา ก็เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยครู

สมรรถนะการวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนผ่านกระบวนการ วิจัยในชั้นเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม สมรรถนะการวิจัยของครูยังคงมีความสำคัญ จำเป็นที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมีมุมมองในการพัฒนาที่อ้างอิงแนวคิดทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ครูมีความรู้และทักษะในการทำวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาวิชาชีพครูผ่านการฝึกอบรมที่มีคุณภาพสามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางที่สามารถนำมาใช้ได้ ได้แก่ 1) การจัดหลักสูตรที่ครอบคลุมกระบวนการวิจัย เช่น การตั้งคำถามวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานวิจัย (Creswell, 2012) 2) พัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เน้นให้ครูเข้าใจวิธีการและขั้นตอนการวิจัยที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง (วิโรจน์ หมั่นเทพ, 2561) 3) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่อง การฝึก อบรมปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำวิจัยระยะสั้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะการวิจัย (ผาณิตา จุช่วยสุวรรณ, 2564; ญัฐนันท์ วงษ์กลม, ฐัฒน & สมนึก, 2562) 4) การใช้ระบบพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาด้านวิจัย (Mentoring) และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) โดยสนับสนุนให้ครูเข้ารับคำแนะนำและคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ (ญัฐนันท์ วงษ์กลม, ฐัฒน & สมนึก, 2562; สุทธิพงษ์ บุญผดุง, 2557; สุภาวดี จันทร์ดิษฐ์ 2562)

2. การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิจัย ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างทักษะและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างครู เครือข่ายการเรียนรู้แบบชุมชนสามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพ แนวทางที่ควรนำมาใช้ได้แก่ 1) การจัดตั้งกลุ่มวิจัยในโรงเรียนหรือระหว่างโรงเรียนเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ (Lieberman & Miller, 2008) 2) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น แพลตฟอร์มออนไลน์และสื่อสังคมเพื่อเชื่อมโยงครูกับนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ (Siemens, 2005) พัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อช่วยในการสืบค้นข้อมูล การวิเคราะห์ และการนำเสนอผลการวิจัย (ผาณิตา จุช่วยสุวรรณ, 2564) 3) การจัดการประชุมวิชาการและเวทีนำเสนอผลงานวิจัย เพื่อให้ครูมีโอกาสเผยแพร่ผลงานและได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Darling-Hammond, 2017) 4) จัดให้มีการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่มีความเข้มแข็งด้านการวิจัย (ญัฐนันท์ วงษ์กลม พรเทพ ฐัฒน และแสน สมนึก, 2562)

3. การสนับสนุนจากภาครัฐและสถาบันการศึกษา นโยบายและการสนับสนุนจากภาครัฐและสถาบันการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการกระตุ้นให้ครูมีส่วนร่วมในการทำวิจัยมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเกิดขึ้นได้เมื่อมีนโยบายที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพครู แนวทางที่สามารถนำมาใช้ได้ ได้แก่ 1) การจัดสรรงบประมาณและทุนสนับสนุนสำหรับโครงการวิจัยในโรงเรียน (วาทิต แสงจันทร์ และธรินธร นามวรรณ, 2564) 2) การกำหนดนโยบายที่ลดภาระงานสอนเพื่อให้ครูมีเวลาสำหรับการทำวิจัย (Schleicher, 2018) 3) การสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับมหาวิทยาลัยหรือศูนย์วิจัยเพื่อให้ครูได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (Van den Akker, 1999) 4) การกำหนดให้การทำวิจัยเป็นหนึ่งในเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานของครู เพื่อสร้างแรงจูงใจในการพัฒนางานวิจัย (วาทิต แสงจันทร์ และธรินธร นามวรรณ, 2564) 5) กระตุ้นแรงจูงใจและสร้างขวัญกำลังใจให้ครูมีความมุ่งมั่นในการทำวิจัยผ่านการยกย่องและให้รางวัล (ผาณิตา จุช่วยสุวรรณ, 2564) 6) ส่งเสริมทัศนคติและเจตคติที่ดีต่อการ

วิจัย เช่น การสนับสนุนให้ครูมีความเชื่อมั่นและมองว่าการวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาตนเองและการเรียนการสอน (ณัฐนันท์ วงษ์กลม และคณะ, 2562)

การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของครูเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยต้องอาศัยการพัฒนาหลักสูตร ฝึกอบรมที่มีคุณภาพ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิจัย และการสนับสนุนจากภาครัฐและสถาบันการศึกษา แนวทางดังกล่าว จะช่วยให้ครูสามารถดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำผลลัพธ์ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนได้อย่างยั่งยืน

บทสรุป

สมรรถนะทางการวิจัยของครู มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในขณะที่การเรียนการสอน ดำเนินไป สมรรถนะการวิจัยของครูจะถ่ายทอดผ่านกระบวนการวิจัยที่ครูใช้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลผู้เรียน ควบคู่กันไป เพื่อแก้ปัญหาของผู้เรียนเป็นรายกรณี พร้อมกับวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน เมื่อผู้เรียน ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ได้รับการแก้ปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงจุด สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนรายบุคคล ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น เป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพผู้เรียนที่ สถานศึกษากำหนด การส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืนในวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน จะเป็นกุญแจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของประเทศ ที่ไม่เพียงแต่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการบริหารจัดการเท่านั้น ยังเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูสู่การเป็นครูมืออาชีพ ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกอีกด้วย

แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของครูถือเป็นวิธีการที่ดี ที่จะช่วยพัฒนาให้ครูให้เกิดสมรรถนะการวิจัย ทั้งด้าน ความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติ ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย ซึ่งทั้งหมดถือเป็นรูปแบบการพัฒนาที่ตัวครู แต่ในความเป็นจริง มีอีก หนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้ครูทำวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพก็คือ นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด ผู้บริหาร หรือผู้ที่มีอำนาจในการ สนับสนุนให้ครูนำกระบวนการวิจัยลงไปสู่ห้องเรียนแบบเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของครูแยกตามกลุ่มเป้าหมายดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับครู:

- ครูควรมีการสังเกต เก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการ พัฒนานักเรียน

- ครูควรกำหนดปัญหาการวิจัยที่สามารถนำมาแก้ปัญหา และพัฒนาผู้เรียนได้จริง
- ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ และฝึกทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจในการทำวิจัยมากขึ้น
- ควรมีการจัดหาพี่เลี้ยง (Coach) ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการให้คำปรึกษากับครู ในการทำวิจัย
- ควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานวิจัยโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกร่วมให้ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา:

- ควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนของสถานศึกษาในการใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- ควรจัดให้มีกิจกรรมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะการวิจัยให้กับครู
- ควรจัดให้มีกระบวนการ PLC และกระบวนการ SLC ควบคู่กับการวิจัย ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- ควรปรับลดภาระงานที่ไม่จำเป็น และมีความซ้ำซ้อนลง เพื่อให้ครูมีเวลาในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- ควรใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เช่น แพลตฟอร์มออนไลน์และสื่อสังคม เพื่อเชื่อมโยงครูกับนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญ
- ควรการจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประกวดและการนำเสนอผลงานวิจัยของครู ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับกลุ่ม โรงเรียน หรือระดับประเทศ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย:

- หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มี Big Data เพื่อเป็นฐานในการประมวลผลข้อมูล ลดการรายงานที่ซ้ำซ้อนของครู และประกาศนโยบายลดภาระงานครูให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน
 - หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดให้ผลการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นองค์ประกอบหลัก ในเกณฑ์การประเมินเลื่อนเงินเดือนและเลื่อนวิทยฐานะ
 - หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีทุนวิจัย เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- เมื่อทุกภาคส่วนร่วมมือกันขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาสมรรถนะการวิจัยให้เกิดขึ้นในตัวครู และส่งเสริมให้ครูนำการวิจัยมาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน สร้างขวัญกำลังใจให้เกิดขึ้นกับอาชีพครู ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ มุขแก้ว. (2565). การพัฒนารูปแบบการวัดประเมินสมรรถนะการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของอาจารย์ โรงเรียนสาธิตสังกัดสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐในประเทศไทย. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. <http://irithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2115/1/g601150023.pdf>
- กลองกรณ์ จ้าวตระกูล. (2561). การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ความร่วมมือขององค์กรภาครัฐและเอกชน โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรมส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2562). มาตรฐานการศึกษานอกระบบ.
- จิราพร สุวรรณสารคุณ. (2564). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยทางการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. สาขาวิชาวิทยาการวิจัยทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร. สืบค้นจาก <https://sure.su.ac.th/xmlui/handle/123456789/24480>
- จอมภักดิ์ จันทะศักดิ์. (2561). ปัจจัยสมรรถนะที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- ชนะศึก โพธิ์นอก. (2563). รูปแบบการประเมินสมรรถนะครูที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมในศตวรรษที่ 21. วารสารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 12(1), 1-20. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemmsu/article/download/146499/108006/>
- ชูชัย สมितिไกร. (2552). การสรรหา การคัดเลือกและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐนันท์ วงษ์กลม และคณะ. (2562). การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ, 6(2), 1-15.
- ทิตนา แคมมณี. (2563). ศิลปะการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยวรรณ บุญเพ็ญ และคณะ. (2561). สมรรถนะวิจัยและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยให้ประสบความสำเร็จ: กรณีศึกษานักวิจัยในมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ. วารสารเกษมบัณฑิต, 19(1), 1-18.
- ผาณิตา จุช่วยสุวรรณ. (2564). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พัชรภรณ์ ลาภานันท์. (2564). การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยของครูในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรภรณ์ พิลาสมบัติ และดวงกมล จงเจริญ. (2565). วารสารนวัตกรรมและการจัดการ. ปีที่ 7 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2565). ทักษะการวิจัยของครูนักวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา หน้า 166-178.
- พร้อมพิไล บัวสุวรรณ. (2554, พฤษภาคม). “Public-Private Partnership in Higher Education : A New Paradigm of Practices toward Creative Economy (Country Report).” วารสาร สออ. ประเทศไทย.14(1) : 26-47.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2561). การปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ภณิดา ชูช่วยสุวรรณ. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการทาวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา : การประเมินความต้องการจำเป็นสมบูรณ์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. สืบค้นจาก<http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2715/1/58264303.pdf>
- ภัคพร บุญเคล้า. (2555). ยุทธวิธีการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ปัจจัยการบริหารที่ ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในเขตตรวจราชการที่ 13. คุษภูนิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รุ่งนภา ตั้งจิตเรเจริญกุล. (2564, กรกฎาคม-ธันวาคม). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นสมรรถนะที่พึงประสงค์ของอาจารย์ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารครุพิบูล. 195-215. สืบค้นจาก <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edupsru/article/download/247383/170132/927468>
- วาทิต แสงจันทร์ และธรินธร นามวรรณ. (2564). แนวทางการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ ยโสธร. วารสารสุขภาพและระบบบริการสุขภาพ. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/hsmj/article/download/262569/177004>
- วิภาญ พลเพชร และคณะ. (2558). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินการคิด สำหรับครูระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสาร วิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทร์วิ. 15(2). 74-95. สืบค้นจาก <https://ejournals.swu.ac.th/index.php/jedu/article/view/6651>
- วิโรจน์ หมื่นเทพ. (2561). การพัฒนาสมรรถนะการวิจัยของครูโรงเรียนเอกชนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยกระบวนการวิจัยก่อรูป. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิไลวรรณ จันน้ำใส. (2555). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิสิทธิ์ศักดิ์ ชัยเกิด. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิต บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน OBECQA ปี 2565-2568. สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. สืบค้นจาก <https://drive.google.com/file/d/1JeQzql1ynankLTdAcoOivjkjYvHptVi8/view>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียน. รายงานวิจัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ ที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553). คู่มือสมรรถนะข้าราชการพลเรือนไทย. กรุงเทพฯ: พี.เอ.อี.พี.วิง.
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. (2551). นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ (พ.ศ. 2551-2553). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). รายงานการจัดอันดับมหาวิทยาลัยในอาเซียนและระดับโลก. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานสภาวะการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานการศึกษาสภาวะการณ์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในประเทศไทย. ผู้จัดพิมพ์ สำนักงานนโยบายการพัฒนาเด็กปฐมวัย. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กระทรวงศึกษาธิการ. บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- สุชาวดี สมสำราญ. (2024). การศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรมของนักศึกษาครูศาสตร์. วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม.8(2). 107-117. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSC/article/download/270639/181791/1094763>
- สุธาสิณี โพธิจันทร์. (2558). PDCA หัวใจสำคัญของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง. สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. สืบค้นจาก <https://www.ftpi.or.th/en/2015/2125>
- สุภาวดี จันทร์ดิษฐ์ (2562). การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโดยใช้กระบวนการ PLC โรงเรียนบ้านดงมัน อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุทธิพงษ์ บุญผดุง. (2557). การพัฒนาสมรรถนะการทำวิจัยของครูตามแนวคิดของไวทือตส์ที่ใช้หลักการเป็นหุ้นส่วน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 16(4), 1-13.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2560). การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน: แนวคิดและกระบวนการ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ----- . (2560). ความท้าทายของครูในการทำวิจัย. วารสารการศึกษา, 12(1), 45-57.
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวัฒน์. (2562). แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การวิจัยเป็นฐาน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัศววิทย์ เชิญทอง. (2564). กระบวนการพัฒนาศักยภาพครูในการทำวิจัยในชั้น. Journal of Roi Kaensam Academic, 8(12), 309-320.
- Böttcher, F., & Thiel, F. (2018). Research competence as an outcome of higher education. In S. Mentz, F. Böttcher, & F. Thiel (Eds.), *Research competence in higher education: Theoretical research and empirical perspectives* (pp. 87–104). Springer.
- Chochu, B. & Buasuwan, P. (2020). Role of the school principal in academic affair of Wichutit school, Din Daeng district, Bangkok. Journal of Educational Review Faculty of Educational in MCU, 7(2), 162-174. (in Thai)
- Creswell, J. W. (2012). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Darling-Hammond, L. (2017). Teacher education around the world: What can we learn from international practice. European Journal of Teacher Education, 40(3), 291-309.
- Frontiers in Education. (2022). The research competence: Acquisition and development among undergraduate students. Frontiers in Education, 7, Article 836165. Retrieved form: <https://doi.org/10.3389/educ.2022.836165>
- Johnson, A. P. (2019). *A short guide to action research* (5th ed.). Pearson.
- Knight, W.E., Moore, M. E., & Cowperthwaite. (1999). Knowledge, skills, and effectiveness in institutional research. *New Directions for institutional research*.

- Kritsada Krudthong. (2008). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. วารสารการศึกษา, 25(2), 1-15. Retrieved form: <http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/bitstream/123456789/2145/1/Factors%20related%20to%20classroom%20research%20competency....pdf>
- Lieberman, A. & Miller, L. (2008) **Teachers in professional communities: Improving teaching and learning. February 2009.** Journal of Educational Change 10(1):79-82. DOI:10.1007/s10833-008-9094-6
- McNiff, J., & Whitehead, J. (2011). **All you need to know about action research** (2nd ed.). AGE Publications.
- Mertler, C.A. (2019). **Action research: Improving schools and empowering educators** (6th ed.). SAGE Publications.
- Paulson, W. (2001). **Literary Culture in a World Transformed: A Future for the Humanities.** Cornell University Press. Retrieved form: <https://doi.org/10.7591/9781501729348>
- Porterville College. (2000). **Institutional researcher.** Retrieved form: <http://www.pc.cc.ca.us> Quesada-Pallarès C, Marrs S and Martínez-Fernández JR (2022). **The research competence: Acquisition and development among undergraduate students.** Frontiers in Education, 7, Article 836165. <https://doi.org/10.3389/feduc.2022.836165>
- Rebecca Morris. (2024, March 21). **What is research-informed professional development.** Teaching Times. Retrieved form: <https://www.teachingtimes.com/what-is-research-informed-professional-development/>
- Sagor, R. (2011). **The action research guidebook: A four-step process for educators and school teams** (2nd ed.). Corwin Press.
- Schleicher, A. (2018). **Valuing our teachers and raising their status: How communities can help.** OECD Publishing.
- Siemens, G. (2005). **Connectivism: A learning theory for the digital age.** International Journal of Instructional Technology and Distance Learning, 2(1), 3-10.
- Suksai, P. (2018). **สมรรถนะด้านการวิจัยในชั้นเรียนกับการเรียนรู้ของครูพลศึกษา.** Journal of Education Naresuan University, 24(3), 341-345. Retrieved form: https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/download/246289/173655/954208
- Thephussadin Na Ayuthaya, W. (2011). **การพัฒนาสมรรถนะครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน.** Journal of Research and Development Institute, Rajabhat Maha Sarakham University, 6(2), 1-20. Retrieved form: <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/rdimu/article/download/233162/160107>
- Van den Akker, J. (1999). **Principles and methods of development research.** In Design approaches and tools in education and training (pp. 1-14). Springer.
- Wrote Yimklib. (2023, January – April). **Research Competency: Routine to Research (R2R).** Lawarath Social E-Journal. 175-191. Retrieved form: [file:///C:/Users/Asus1/Downloads/E-Journal1-2566.010+%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%99%E0%B9%8C%20\(7\).pdf](file:///C:/Users/Asus1/Downloads/E-Journal1-2566.010+%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%88%E0%B8%99%E0%B9%8C%20(7).pdf)
- Wongwanich, S. (2012). **การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะครู.** วารสารวิชาการ, 18(4), 45-60. Retrieved form: https://gsmis.snru.ac.th/e-thesis/file_att1/2021112960632250103_fulltext.pdf
- Zeichner, K. M., & Noffke, S. E. (2001). **Practitioner research.** In V. Richardson (Ed.), Handbook of research on teaching (4th ed., pp. 298-330). American Educational Research Association.